

Saman við John Hahn-Petersen hevði Margrethe Koytu ein av høvuðsleiklutunum í TAXA sendirøðini síðst í 90'unum. Aðrir leikarar vóru m.a. Pernille Højmark, Peter Mygind, Anders W. Berthelsen og Peter Gantzler

MYND: ERIK JEPSSEN

sambandið millum seg og mamma.

- Mamma mín var ein lívlig energibumba við nógvum temperamenti. Vit høvdu eitt gott samband, men har vóru sanniliga eisini nógvar konfliktir, har vit vóru uppá tvørs við hvørja aðra. Eg var jú sjálv ein órólig, rokalig humørbumba, sum til tíðir var ring at halda skil á. Mamma segði altíð "oyjúsus, títt ólukkudýr!", tá eg ikki uppfórði meg ordiligt, flennir Koytu og endurtekur eyðkendur føroysku miðalvarpingina enn harðari í trongu kaféini, sum er full av kaffidrekkandi gestum.

- Oyjúsus, oyjúsus!

- Sjúkrarøktarfrøðingur er eitt ræðuligt orð

Margrethe er stinn í føroyskum, men tosar tað ikki flótandi. Hon skilir væl, tá føroyingar tosa sínámillum og dugir fleiri orð-

ingar uttanat. Hon er ikki bangin fyri at siga sína meining, og hon hevur eisini eina greiða meining um føroyska málið.

- Føroyska málið er sera flott, men nøkur orð eru ov nógv av tí góða. Føroyingar eru nakað so herviligir, tá tað kemur til at uppfinna nýggj orð. Tað ræðuligasta føroyska orðið er "sjúkrarøktarfrøðingur", sigur hon og skapar sær eyka nógva aftaná hvørt sjálvljóð fyri at vísa sína andstygð.

- Eg kann ikki torga hatta orðið. Eg haldi, tað er so ljótt. Hví ikki bara siga sjúkrasystir? At vera sjúkrasystir er altso ikki eitt vísindi, har mann behøvist at vera ein "frøðingur", og annars kunnu menn eisini saktans verða kallaðir sjúkrasystirar, sigur hon og vísir á onnur dømi um nýføroysk orð.

- Álvaratos, hatta er simpulthen so fjácut. Mann skal jú heldur

ikki yvirkonstruera alt. Mann skal ansa eftir, at málið ikki missur sín vakra klang – sín musikk.

Margrethe Koytu valdi at spæla føroyingum eitt málsligt puss, tá hon leikstjórnaði føroyska leikin, "Fangaður í netinum", sum gekk í Sjonleikarhúsinum í 2007. Her brúktu eldru leikararnir heiti sum "sjúkrasystir", meðan yngru leikararnir brúktu serføroysk orð sum "sjúkrarøktarfrøðingur". Hetta var eitt lítið eksperiment hjá Koytu fyri at vita, um áskoðararnir lögdu málsliga munin til merkis.

At sigla er ein fríløta

Sum barn vitjaði Margrethe Koytu javnan í Føroyum, og hevur tí góð barnaminni av Sandi. Hon plagdi tá at ferðast sjóvegis til Føroya saman við mammu síni, og henni hevur dámt at sigla líka síðan.

- Eg elski at sigla. Eg gloymi ongantið, tá eg skuldi sigla frá Skúvoy til Sands, aftaná at hava vitjað sysktinabarn mítt í Skúvoy. Tað var óveður, og vit blivu knappliga uppringd og fingur at vita, at um eg skuldi við til Sands, so skuldi tað vera nú. Tað rullaði nakað so illa, men kortini stóð eg úti á dekkinum – eg sá ikki vandan í hesum ringa veðrinum, men helt tað vera stuttligt. Skiparin helt meg vera øra, men okay... eg eri heldur ikki hálvur føroyingur fyri einki, flennir hon.

Tað var á hesum túrinum, hon fann útav, hvussu sjósterk hon í roynd og veru var. Henni dámar best at hava bilin við, tá hon skal vitja oyggjarnar og plagar tí at koma til Føroya við Norrønu.

- At vera umborð á skipum er ein soverðin deilig fríløta millum tvey stopp. Mann hevur útsýni til stóra havið, og mann kann fara út á dekkið og njóta

fríðin. Eg havi sum prinsipp, at eg skal hava kamar við vindeygga umborð á Norrønu.

Fólkakæri sjónleikarin roynir at koma til Føroya í minsta lagi annað hvørt ár, og hon nýtur hvørja løtu.

- Tað gongur ikki ein dagur hjá mær í Føroyum, har eg ikki steðgi upp og sigi "halt kjaft, her er vakurt". Eg elski náttúruna, fossarnar, seyðin, grøna grasið, og eg haldi, tað er nakað so fasinerandi, sigur Margrethe Koytu, sum hevði eitt tíðarskeið, har tað gingur nógva ár ímillum, at hon vitjaði í Føroyum. Men seinastu árin hevur hon tó havt nógva betri stundir til móðurlandið, og hon hevur ætlanir um at koma upp aftur til Føroya heilt skjótt.

PATURE@SOSIALURIN.FO